עין יעקב — ידיים

ידים פרק א - אין אגדות בפרק זה.

ידים פרק ב - אין אגדות בפרק זה.

ידים פרק ג - א סֵפֶר שֶׁנִּמְחַק, וְנִשְׁתַּיֵּר בּוֹ שְׁמוֹנִים וְחָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת, כְּפָרָשַׁת: (במדבר י׳:ל״ה) "וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן", מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם. מְגִלָּה שֶׁכָּתוּב בָּהּ שְׁמוֹנִים וְחָמֵשׁ אוֹתִיּוֹת, כְּפָרָשַׁת "וַיְהִי בִּנְסֹעַ הָאָרֹן" מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם. כָּל כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם. שִׁיר־הַשִּׁירִים וְקֹהֶלֶת מְטַמְּאִים אֶת הַיָּדַיִם. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: שִׁיר־הַשִּׁירִים מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם, וְקֹהֶלֶת מַחֲלֹקֶת. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: קֹהֶלֶת אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם, וְשִׁיר־הַשִּׁירִים מַחֲלֹקֶת. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: קֹהֶלֶת, מִקְּלֵי בֵּית־שַׁמַּאי וּמֵחָמְרֵי בֵּית־הִלֵּל. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן עַזַּאי: מִקֶּבֶל אֲנִי מִפִּי שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם זְקֵנִים, [בַּיּוֹם] שֶׁהוֹשִׁיבוּ אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה בְּיִשִׁיבָה, שֶׁשִּׁיר־הַשִּׁירִים וְקֹהֶלֶת מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא: חַס־וְשָׁלוֹם, לֹא נֶחֱלַק אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל עַל שִׁיר־הַשִּׁירִים שֶׁלֹּא תִטַּמֵּא אֶת הַיָּדַיִם, שֶׁאֵין הָעוֹלָם כֻּלּוֹ כְּדַאי כַּיּוֹם שֶׁנִּתַּן בּוֹ שִׁיר־הַשִּׁירִים לְיִשְׂרָאֵל, שֶׁכָּל הַכְּתוּבִים קֹדֶשׁ, וְשִׁיר־ הַשִּׁירִים קֹדֶשׁ קָדָשִׁים. וְאִם נֶחְלְקוּ, לֹא נֶחְלְקוּ אֶלָּא עַל קֹהֶלֶת. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן יֵשׁוּעַ, בֶּן חָמְיוֹ שֶׁל רַבִּי עֲקִיבָא: כְּדִבְרֵי בֶן עַזַּאי כָּךְ נֶחְלְקוּ וְכֵן גָּמְרוּ.

ידים פרק ד - ב בּוֹ בַּיּוֹם בָּא יְהוּדָה גֵּר עַמּוֹנִי, וְעָמַד לִפְנֵיהֶם בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ, אָמַר לָהֶם: מָה אֲנִי לָבוֹא בַּקָּהָל? אָמַר לוֹ רַבָּן גַּמְלִיאֵל: אָסוּר אַתָּה. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: מֻתָּר אַתָּה. אָמַר לוֹ רַבָּן גַּמְלִיאֵל: הַכָּתוּב אוֹמֵר: (דברים כד) "לֹא יָבֹא עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי בִּקְהַל ה'"! וְגוֹ'. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: וְכִי עַמּוֹנִים וּמוֹאָבִים בְּמִקּוֹמָן הֵן? כְּבָר עָלָה סַנְחֵרִיב מֶלֶךְ אַשּׁוּר וּבִלְבֵּל אֶת כָּל הָאֻמּוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: (ישעיהו י׳:י״ג) "וְאָסִיר גְּבוּלֹת עַמִּים, וַעֲתוּדֹתֵיהֶם שׁוֹסֵתִי, וְאוֹרִיד כַּאבִּיר יוֹשְׁבִים". אָמַר לוֹ רַבָּן גַּמְלִיאֵל: הַכָּתוּב אוֹמֵר: (ירמיהו מ״ט:ו') "וְאַחֲרֵי כֵן אָשִׁיב אֶת שְׁבוּת בְּנֵי עַמּוֹן", וּכְבָר חָזְרוּ! אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ: הַכָּתוּב אוֹמֵר: (עמוס ט׳:י״ד) "וְשַׁבְתִּי אֶת שְׁבוּת עַמִּי יִשְׂרָאֵל", (ויהודה) וַעֲדַיִן לֹא חָזְרוּ! וְהִתִּירוּהוּ לָבוֹא בַּקָּהָל.

ג תַּרְגּוּם שֶׁבְּעֶזְרָא וְשֶׁבְּדָנִיֵּאל, מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם, תַּרְגּוּם שֶׁכְּתָבוֹ עִבְרִית, וְעִבְרִית שֶׁכְּתָבוֹ תַּרְגּוּם, וּכְתָב עִבְרִי אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם, וּלְעוֹלָם אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶת הַיָּדַיִם, עַד שֶׁיִּכְתְּבֶנּוּ אַשּׁוּרִית עַל הָעוֹר וּבְדָיוֹ.

ד אוֹמְרִים צְדוֹקִים: קוֹבְלָנוּ עֲלֵיכֶם פְּרוּשִׁים, שֶׁאַתֶּם אוֹמְרִים: כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם, וְסִפְרֵי הַמִּינִים אֵינָם מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי: וְכִי אֵין לָנוּ עַל הַפְּרוּשִׁים אֶלָּא זוֹ בִּלְבַד? וַהֲלֹא הֵם אוֹמְרִים: עַצְמוֹת חֲמוֹר טְהוֹרִים, וְעַצְמוֹת יוֹחָנָן כֹּהֵן גָּדוֹל טְמֵאִים. אָמַר לֵיהּ: לְפִי חִבָּתָן הִיא טָמְאָתָן, שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה אָדָם עַצְמוֹת אָבִיו וְאִמּוֹ תַּרְוָדוֹת. אָמַר לָהֶם: אַף כִּתְבֵי הַקֹּדֶשׁ, לְפִי חִבָּתָן הִיא טָמְאָתָן! סִפְרֵי הַמִּינִים, שֶׁאֵינָן חֲבִיבִין אֵין מְטַמְּאִין אֶת הַיָּדַיִם.

ה אוֹמְרִים צְדוּקִים: קוֹבְלָנוּ אָנוּ עֲלֵיכֶם פְּרוּשִׁים, מָה אִם שׁוֹרִי וַחֲמוֹרִי, שֶׁאֵינִי חַיָּב בָּהֶם מִצְווֹת, הֲרֵי אֲנִי חַיָּב בְּנִזְקָן, עַבְדִּי וַאֲמָתִי שֶׁאֲנִי חַיָּב בָּהֶן מִצְווֹת, אֵינוֹ דִּין שֶׁאֶהֱא חַיָּב בְּנִזְקָן? אָמַר לָהֶם: לֹא, אִם אָמַרְתֶּם בְּשׁוֹרִי וַחֲמוֹרִי שֶׁאֵין בָּהֶם דַּעַת, תֹּאמְרוּ בְּעֶבֶד וְאַמָּה שֶׁיֵּשׁ בָּהֶם דַּעַת? שֶׁאִם אַקְנִיטֶנּוּ, יֵלֵךְ וְיַדְלִיק גְּדִישׁוֹ שֶׁל אַחֵר, וֶאֱהֱא חַיָּב לְשַׁלֵּם.

ו אָמַר גְּלִילִי: קוֹבֵל אֲנִי עֲלֵיכֶם פְּרוּשִׁים, שֶׁאַתֶּם כּוֹתְבִים אֶת הַמּוֹשֵׁל עִם מֹשֶׁה בַּגֵּט, אוֹמְרִים פְּרוּשִׁים: קוֹבְלִים אָנוּ עָלֶיךָ מִין גְּלִילִי, שֶׁאַתָּה כּוֹתְבִים אֶת הַמּוֹשֵׁל עִם הַשֵּׁם בַּדַּף, וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁאַתֶּם כּוֹתְבִים אֶת הַמּוֹשֵׁל מִלְמַעְלָן, וְאֶת הַשֵּׁם מִלְמַטָּן, שֶׁנֶּאֱמַר: (שמות ה) "וַיֹּאמֶר פַּרְעֹה: מִי ה' אֲשֶׁר אֶשְׁמַע בְּקֹלוֹ, לְשַׁלַּח אֶת יִשְׂרָאֵל"? וּכְשֶׁלָּקָה, מַהוּ אוֹמֵר? (שם ט) "ה' הַצַּדִּיק".

הַדָּרָן עָלָךְ מַסֶּכֶת יָדַיִם